

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΡΑ

Βασις συνδρομή προπλ. φρ. 5. Διά τὸ ἐξωτ. 5,50 μετὰ τοῦ Παραφοίτου.

ΕΤΟΣ ΙΔ'. — Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰουλίου 1892 — Ἀριθ. 7

ΑΝΑΛΕΚΤΑ ΥΓΙΕΙΝΑ ΘΥΜΑΡΗ

Περὶ ὑγείας.

Τί ἐστὶν ὑγεία; Ὁ ὁρισμὸς τῆς ὑγείας εἶνε δυσχερής, ὡς ἐστὶ καὶ ὁ ὁρισμὸς τοῦ δικαίου· τούτου ἕνεκεν καὶ διάφοροι ὀρισμοὶ ὑπάρχουσιν· ὁ Ἰπποκράτης, ὁ Γαληνὸς διαφόρως ὀρίζουσι τὴν ὑγίαν. Ὁ Γαληνὸς λέγει ὅτι « ὑγεία ἐστὶν ἡ ἀρίστη κατεστάσις τοῦ σώματος ».

Τί δὲ ἐστὶ κατεστάσις τοῦ σώματος; κατὰ Γαληνὸν εἶνε διαθέσις, σχέσις, ἕξις, φύσις τοῦ σώματος, ἢ διάπλασις, ἐν ᾧ καὶ μέγεθος καὶ σχῆματι καὶ ἀριθμῷ τῶν συνθέσεων.

Κατ' ἄλλους ὑγεία ἐστὶ, τὸ ἐκ τῆς ἐνεργείας κατὰ φύσιν ἔχειν, ἢ τοὶ τὸ ἔχειν κατὰ φύσιν τὰς ἐνεργείας τοῦ σώματος.

Τὸ ἔχειν λοιπὸν μικρὸν τι σπειρίον ἢ ἔλασ ἐξ ἐξανθήματος μικροῦ, δὲν παρέχει ὑγίαν.

Ἡ ὑγεία καλεῖται ἐν συνόλῳ ἦταν τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἐνεργῶσι καλῶς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι· ἔστω καὶ τις πάθησις τοῦ σώματος, μὴ ὅμως παρεμβάλλουσα προσκύματα πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι· διὰ τοῦτο ὁ Ἰπποκράτης λέγει ὑγιαίνειν νοσηρῶς.

Ι ΙΟΥΛΙΟΥ 1892

Ευεξία λέγεται όταν έχη καλῶς ὅλας τὰς σωματικὰς δυνάμεις. Ὁ εὐέκτης εἶνε καὶ ὑγιής, ἀλλ' ὁ ὑγιής δυνατὸν ἐστὶ νὰ μὴ ᾔηε εὐέκτης, ὁ εὐέκτης ἀντέχει.

Ὁ Γαληνὸς λέγει ὅτι εὐεξία ἐστὶν ἡ μετὰ ῥώμης τενος ἐνέργεια. Ἡ εὐεντικὴ κατάστασις, λέγει, πάντων ἐστὶν ὑγιεινότης, ἧς ἀπαντες ἄνθρωποι γλιχονται.

Αἱ γυναῖκες οὐδέποτε ἔχουσι εὐεξίαν, δύνανται δὲ νὰ ὦσι ὑγιεῖς.

Ἡ ὑγιεινὴ γυναικίς καλῶς καὶ εὐκρινῶς τὴν φυσικὴν κατάστασιν καὶ τὴν λειτουργίαν παντὸς ὀργάνου καὶ παντὸς ἄλλου μέρους τοῦ σώματος.

Ἡ γαστροτεχνία ἐστὶν ἡ πρὸς τὴν ὑγιαίνουσαν τέχνη, ἧτοι ἡ ἄλλως καλουμένη ὑγιεινὴ.

Ἡ δὲ Ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἐστὶ τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ νοσηροῦ σώματος. Ἄνευ τῆς γνώσεως τῆς ὑγιεινῆς, ἡ νόσος δυσδιάγνωστος καθίσταται. Καὶ ἄνευ τῆς εὐκρινοῦς γνώσεως τῆς ὑγιεινῆς Ἱατρὸς θεραπεύει μετὰ λόγου οὐ δύναται ὑπερβαίνει.

Ἄνευ τῆς γνώσεως τῆς φυσικῆς καταστάσεως τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος, καρδίας, πνεύμονος, σπληνός, ἥπατος, νεφρῶν, ἐντέρων, κύστεως καὶ παντὸς ἄλλου μέρους τοῦ σώματος ἐσωτερικοῦ ἢ ἐξωτερικοῦ οὐ δύναται ἀντιληφθῆναι τὴν βλάβην τοῦ πάσχοντος ὀργάνου κλπ.

Ὅσοι δὲν ἔχουσι πρὸς τὰ παραύθια τῆς αἰκίας των κυπαρίσσους, εὐκαλύπτους καὶ τ' ἄλλα ἐκπέμποντα ὑγιεινοὺς ἀτμοὺς, δύνανται ἐν καιρῷ νόσου κολλητικῆς ἢ ἐπιδημίας νὰ θέτωσι ὑπὸ τὴν κλίνην κλάδους κυπαρίσσου, εὐκαλύπτου κλπ. διότι οὗτοι διαχύουσι ἐν τῷ ἀέρι ἀντιμίας ὑγιεινὰς, καὶ καθαρίζουσι τὸν ἀέρα τοῦ θαλάμου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΤΗΣ ΚΙΧΧΟΝΙΑΙΝΗΣ

Ἡ κιχχονιδίνη ἠνωμένη μετὰ ἀναλόγου ποσοῦ θεικῆς οξέως ἀποτελεῖ τὴν θεικὴν κιχχονιδίνην, τῆς ὁποίας ἡ ἐνέργεια θεραπευτικῶς ὁμοιάζει πρὸς τὴν θεικὴν κινίνην, ἔχει μάλιστα καὶ ὑπεροχάν. Πάρετηρήθη ὅτι αὕτη ἐπιτυγχάνει, ὅπου ὀπότηχάνει

ἡ θεικὴ κινίνη. Τιμᾶται χρηματικῶς ὀλιγώτερον τῆς θεικῆς κινίνης. — Βιάσθε ὁμοῦ δὲν ἐγένετο κοινὴ ἡ χρῆσις ταύτης.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Ἀντίδοτον κατὰ τῆς δι' ὀξέων δηλητηριάσεως.

Ἡ κεκαυμένη ὡς καὶ ἡ ἀνθρακικὴ μαγνησία εἶνε τὸ κάλλιστον ἀντίδοτον κατὰ τῆς δι' ὀξέων ὑλῶν δηλητηριάσεως. Δὲς ἀμείως νὰ πῆρ ὁ πάσχων μίαν ὀκτὼν ὕδατος, ἐνθα διαλύσων 10 δραμ. κεκαυμένης μαγνησίας (magnesia usta) δίδων ἀνὰ ἓνα κόκκον κατὰ δύο λεπτὰ τῆς ὥρας ἵνα προκληθῇ συνάμα καὶ ἐμετός. Ἐν ἐλλείψει ταύτης δὲς πιτσάρον ἐκ λινοσπόρου, ἢ μάλλον διαλύσων 6 δραμ. σάπωνος ἐν μισθ ὀκθ ὕδατος. Κατόπιν ἐξακολούθησον ἐν ἀνάγκῃ τὴν ἀντιφλογιστικὴν θεραπείαν κατὰ τὴν ἐν γένει περὶ δηλητηριάσεως λεχθέντα ἐν τόμῳ Β'. Σελ. 106 τῆς Συνεδήμου Ἱατροδικαστικῆς.

Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ἐμετικοῦ.

Τὸ ἐμετικὸν σπανίως δηλητηριάζει· διότι αὐτομάτως ἐπιφέρεται εὐκόλως ἐμετόν. Ἐὰν λοιπὸν ἐπέλθωσι ἀφρονεῖς ἐμετοὶ, καὶ οὐδόλως ὑπάρχουσι σφοδροὶ πόνοι καὶ σπασμοειδικαὶ κινήσεις, σημαῖον ὅτι ἐν τῇ στομάχῳ μικρὸν ποσὸν ἐπιμένει, ἐπομένως ἡ χοῆσις χλιαροῦ ὕδατος εἶναι ἀρκετὴ πρὸς λύσιν πάσης διαταραχῆς.

Ἐὰν ὁμοῦ ἐμετοὶ μὴ συμβῶσι, τότε σπεῦσον ἵνα γαργαλίσῃς τὴν στοφυλίτιδα, ἀφ' οὗ δόσης ἵνα πῆρ ὁ πάσχων πολὺ ποσὸν χλιαροῦ ὕδατος ἵνα προκληθῇ ἐμετός. Ἐὰν δὲ καὶ διὰ τῶν μέσων τούτων μὴ ἐπέλθῃ ἐμετός, βράσον ὡς τάχιστα εἰς δύο ὀκτὰς ὕδατος ἐπὶ δέκα λεπτὰ ὥρας πέντε ἢ ἕξ κικκίδας λιωτετριμμένας ἢ δραμ. 40 φλοιοῦ κίνας τετριμμένης, καὶ δὲς πίνειν ἀνὰ κόκκον κατὰ πέντε λεπτὰ ὥρας. Ἐντὺ τούτων χρῆταιναις κόκκουσ 20 διαλελυμένης ἐντὸς 100 δρ. ὕδατος πίνειν καταλίαν συνεχῶς.

Ἐὰν ἐκ τούναντιν οἱ ἐμετοὶ ὦσι ἀκατάσχετοι μετὰ πόνων, τότε δὲς πίνειν ἐν διαλύσει σακχάρους ἐντὸς ραλοποτήρου ὕ-

δατο; 10 στάγματα λανθάνου και ἴσον ποσόν κίθιρος θυλακῶ και ἰσχυρῶς τοῦτο κατὰ ἕν τετάρτον ὥρας μέχρις οὐ καταπύ-
σῃσι τὰ φαινόμενα συμπτώματα.

Γνωστὸν ἔστω ὅτι τὸ ἐμετικὸν (ἢ ἐμετικὴ τριξ) εἰς μικρὰν δόσιν ἔπὸ ἐνός μέχρι τριῶν κόκκων ἐπιφέρει ἐμετὸν ἀνευ ὑγ-
νικῆς βλάβης τοῦ στομάχου· ὑπὸ δόσιν μεγάλην ἐκ κόκκων 10
μέχρι 30 ἐπιφέρει καθαρτικὴν ἐνέργειαν, και εἶναι ἐξαιρετὸν κατὰ
τῆς ἐπιμόνου δυσκοιλιότητος· ἐνίστε παράγει ἐξελκώσεις ἐπὶ τοῦ
στόματος, ἀβλαβεῖς, αἵτινες θεραπεύονται ἐν χερῶς.

Δηλητηριάσις δι' ἄλκαλιων πεπυκνωμένων.

Ταυτὰ εἰσιν ἡ πότασσα, ἡ σόδα, ἡ ἀμμωνία κλπ. Ἀμεί-
σως πρόσθεσι εἰς ποτῆριον ψυχροῦ ὕδατος ἠπὸν ἐνός μεγάλου λι-
μανίου ἢ δύο καταλίαις μεγάλας ὕδους, δὸς πίνειν· ἐάν ἐπι-
θῶσι φλογιστικὰ συμπτώματα ποιήσου. ὅπως προερόθη εἰς τὸ
περὶ δηλητηριῶν ἐν γένει.

Δηλητηριάσις διὰ σκευασίων μαλθόδου.

Τὰ ἀρμυδιότερα ἀντίδοτα εἰσὶ τὰ οὐδέτερα ἄλατα, θεικὴ
σόδα, θεικὴ μαγνησία, θεικὴ πότασσα, τὸ νίτρον, κλπ. ἐκ τῶν
ἀλάτων τούτων διάλυσον 4 δραχ. ἐν ὕδατι μιᾶς ὀκάς, και δὸς
πίνειν· κατόπιν δὸς πίνειν και ὕδωρ σακχαροῦχον, ἢ γλυ-
φὴν φρεάτιον ὕδωρ· και ἐάν φανῶσι συμπτώματα φλογώσεως
χρησθε ταῖς ἀντιφλογιστικαῖς ἐνς ἰσχύει.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Χρήσις τῆς θεικῆς κινήσης κατὰ διαφόρων νόσων.

Κακοήθης πυρετός.

Ἡ μέθοδος τῆς χρήσεως τῆς θεικῆς κινήσης κατὰ τοῦ κα-
κοήθους πυρετοῦ εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς πρὸς τὴν διὰ τῆς κίνσε.

μέθοδον, περὶ ἧς ἐλέχθη προηγουμένως, τῇ διαφορῇ ὅτι ἀντικα-
θίσταται ἀναλόγως ἴσον ποσόν κινήσης πρὸς τὸ τῆς κίνσε. Τινὲς
δίδουσι διὰ μιᾶς ἔτι μεγαλύτερον ποσόν τοῦ προερόθεντος δηλ.
30 ἢ 40 κόκκ. ἀμα ἀρχίσει ἡ ἐλάττωσις τοῦ παροξυσμοῦ· και ἐάν
τὰ συμπτώματα ὡς λίαν σφοδρά, ἐπαναλαμβάνουσι τὴ αὐτὴ
ποσόν και ἐν ὑπάρχοντι πυρετῷ.

Διαλείπων ἀνήμαλος πυρετός.

Εἰς τούτον ἀνάγονται Ἄον οἱ ἐλλειπεῖς, ἢ ἀτελεῖς διαλεί-
ποντες πυρετοί, δηλ. ἐκεῖνοι, οἵτινες παρέχουσι πρὸς τὸ φανε-
ρὸν ἐν ἡ δύο ἐκ τῶν τριῶν σταδίων τοῦ πυρετοῦ, δηλαδή ὅτε
μὲν μόνον ἔχουσι φρικίασιν (ἀνατριχίαν), ὅτε δὲ ζεστην, ἢ ἰ-
σθῶτα μόνον, ἢ δύο ἐκ τούτων, και λείπει τὸ ἐν, π. χ. λείπει ἡ
ἰσθῶς, ἢ ὁ πυρετός, ἢ τὸ βῆγος. Ἴον οἱ παρέχοντες ἀνεστραμμε-
νην τὴν τάξιν τῶν τριῶν σταδίων· Ἴον οἱ τοπεκτικὸι διαλεί-
ποντες πυρετοί και Δ'. οἱ ὑποδυόμενοι (οἱ κρυφοί, οἱ κε-
κρυμμένοι) διαλείποντες πυρετοί. Ὅλοι οὗτοι θεραπεύονται διὰ
τῆς χρήσεως τῆς θεικῆς κινήσης, διδομένης κατὰ τὴν μέθοδον
τῶν ἀπλῶν διαλείπόντων πυρετῶν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κεκρυμμένοι
διαλείποντες πυρετοί ἀπαντῶνται συχνότερα και παρέχουσι τινα
φαινόμενα περιέργου, θέλομεν διαλάβει ἰδίως τινα περὶ τούτων.

Ἰσποδυόμενοι διαλείποντες πυρετοί.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν διαλείπόντων πυρετῶν δὲν παρέχει φα-
νερὸν οὐδὲν τῶν τριῶν σταδίων τοῦ πυρετοῦ· διαγιγνώσκονται δὲ
διὰ τινων φαινόμενων, τὰ ὅποια ἀναφαίνονται πάντοτε εἰς ὀρι-
σμένον χρόνον.

Οὕτως ἀναφαίνεται καθ' ὅραν ὀρισμένην ὅτε μὲν νευροαλγία
εἰς τὸ οὐσθ εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὴν σιαγόνα, και ἀλλαχοῦ· ὅτε δὲ
συμπτώματα ἀποπληξίας, ἐκλαμψίας, καταληψίας, χρείας, ὑστερι-
σμοῦ, ἀπνίας· ἐνίοτε ἐπέρχεται κόμμα, ἐπιάντης, καρδιαλγία, δίψα,
βῆξ, ἐμετός, αἱμορραγία, ἑκτερος κλπ. τούτων ἕκαστον ἀναφαί-
νεται περιοδικῶς. Ὅταν ὁμως ὑπάρχη καρδιαλγία, ἢ κόμμα, ἢ
ἀπνία, τότε καλεῖται κακοήθης ὑποδυόμενος διαλεί-
πων πυρετός. Ἄλλοτε ἐπιφέρει περιοδικῶς κομμάραν ἀνορε-
ξίαν, κακοδιαθεσίαν, καρηβαρίαν, κλπ.

Ἡ δὲ ὅλων τούτων τῶν συμπτωμάτων τὸ συνήθεστον εἶναι ἡ νευραλγία. Ὅσκις λοιπὸν νευραλγία τις παρέχει τύπον διαλείποντα, τακτικῶς ἢ καὶ ἄλλοτε ἀτάκτως, πρέπει νὰ δοθῇ ἡ θεϊκὴ κίνησις διότι εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τὰς περιστάσεις τὸ πρῶτον τὸν διαλείποντα πυρετὸν ἀντὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ εἰς ὅλον τὸν διαρργανισμόν, ἐπιφέρει μόνον ἐπὶ ἐνὸς ὄργανου. δηλ. εἰς ὑποδύριον νεῦρον τοῦ μετώπου, ἢ ὅλου τοῦ κρανίου, ἢ εἰς τινὰ κλάδον νεύρου, ἢ εἰς νεῦρον τῆς καρδίας, ἢ τῶν πνευμόνων κλπ. Ἄλλ' εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ἀπαιτεῖται νὰ δίδηται ἡ θεϊκὴ κίνησις εἰς πολλὰ μεγαλειτέραν δόσιν, ἢ εἰς τὰς φανεροῦς διαλείποντας πυρετούς· ἡ συνθεστέρη δόσις διὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ 10 ἕως 30 κόκ. καὶ ἡμέραν, διδομένης συνεχῶς ἐπὶ πέντε ἡμέρας· οἱ 10 δὲ κόκκοι νὰ λαμβάνονται διὰ μιᾶς. Παρατηρήθη ὅτι πολλὰ τῶν τοιούτων συμπτωμάτων καὶ μάλιστα αἱ νευραλγίαι, ἀντισταθεῖσαι εἰς ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη τῆς ἰατρικῆς ὕλης, ἰσθῆσαν διὰ μόνου τῆς θεϊκῆς κινήσεως. Αἱ νευραλγίαι τοῦ προσώπου καὶ τοῦ τραχήλου θεραπεύονται εὐκολώτερον διὰ τῆς θεϊκῆς κινήσεως· ὡσχύτως τοῦ τριδύμου νεύρου, ἐξ αὐτοῦ ἐπέρχεται ὀδονταλγία κλπ. καὶ αἱ τῶν μελῶν τοῦ σώματος.

Ἐν τούτοις καὶ αὐτὴ ἡ δύσιατος ἰσχὺς ἐνίοτε ἐθεραπεύθη αὐτως, καὶ τοὶ δὲν εἶχεν οὔτε διαλείποντα τύπον· ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ χρῆσις τῆς θ. κινήσεως δὲν παρέχει ἀτοπήματα σπουδαία, εἶναι καλὸν νὰ δοκιμαζῆται εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις.

Διαλείπων πυρετός συμπτωματικός.

Τινὲς τῶν ἰατρῶν διασχυρίσθησαν ὅτι ἡ θεϊκὴ κίνησις ἐνεργεῖ πρὸς κατάπαυσιν τοῦ πυρετοῦ τούτου. Ἄλλ' ἡ πείρα ἀπέδειξε μάλιστα τούτο. μόνον εἰς τὸν ἐκτικὸν πυρετὸν ἢ χρῆσις τῆς θεϊκῆς κινήσεως ἐλαττώνει ὀλίγον τὴν διάρκειαν τοῦ παροξυσμοῦ· ἄλλὰ μετὰ τινος ἡμέρας ἐπαυξάνει πάλιν· εἰς τινος ὅμως περιστάσεις ἐπαυσε διὰ τοῦ ἰατρικοῦ τούτου ὁ πυρετός ὅλας διόλου. Ἄλλὰ διὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις δύναται τις εἰπεῖν ὅτι συνπῆραν δύο ἀσθένειαι, ὁ διαλείπων πυρετός, καὶ ἡ ὀργανικὴ νόσος. διὰ τούτο εἶναι καλὸν νὰ δοκιμαζῆται ἡ χρῆσις τῆς θεϊκῆς κινήσεως κατὰ τῶν συμπτωματικῶν πυρετῶν, διότι οὐδέμια βλάβη, ὡς ἐρεθισθῆ, ἐκ τῆς χρήσεως ταύτης ἐπέρχεται, ἐκτός ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπο-

ρόφισις πύου ἢ ἀντερίτης, ὅτε ἡ θεϊκὴ κίνησις εἶναι ἐπιβλαβής.

Πυρετός ὑφιέμενος ἢ ὑποδιαλείπων.

Εἰς τὸν πυρετὸν τούτον, ὅστις θεωρεῖται σύνθετος ἐκ διαλείποντος καὶ ἐκ συνεχῶς πυρετοῦ, ἐνεργεῖ ἀσφαλῶς ἡ θεϊκὴ κίνησις, δοθεῖσα ἐν τῇ κατιούσῃ φασὶ τοῦ παροξυσμοῦ ὑπὸ δόσιν 10 κόκ. διὰ μιᾶς ἢ εἰς βραχεῖα διαλείμματα, καὶ ἐξ 20 ἢ 30 κόκ. ὅταν ὑπάρχωσι συμπτώματα κακοήθη. Ἐν τούτοις παρατηρήθη, ὅτι ἡ θεϊκὴ κίνησις εἰς μερικὰς περιστάσεις ἐνεργεῖ πολὺ βραδέως. Τότε ἀπαιτεῖται συμπτωματικὴ θεραπεία.

Πυρετός συνεχῆς.

Ὁ πυρετός οὗτος ἀρχίζει ποτὲ μὲν ὡς διαλείπων πυρετός· ποτὲ δὲ ὡς ὑφιέμενος, καὶ τότε καλεῖται **ψευδοσυνεχῆς**. Κατόπιν γίνεται συνεχῆς, καὶ ὁμοιάζει ἐνίοτε πρὸς τὸν φλογιστικὸν γαστρικὸν πυρετὸν. Ἡ διαφορὰ ὅτι τῆ ἐσπέρας δὲν ἐξάπτεται ὡς ὁ φλογιστικὸς πυρετός, ἀλλὰ μόνον τὴν ἡμέραν. Εἰς τὸν τοιοῦτον πυρετὸν ἐνεργεῖ εἰδικῶς ἡ θεϊκὴ κίνησις ὑπὸ δόσιν 10 μέχρι 30 κόκ. ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῶν συμπτωμάτων. Ὁ πυρετός οὗτος ἀπαντᾷται συχνὰ εἰς τὰ παιδιά ἡλικίας 1 μέχρι 7 ἐτῶν, ἰδίως ἐν καιρῷ ὀδοντοφυΐας· εἰς ταῦτα ἡ θεϊκὴ κίνησις ἐνεργεῖ ὡσμάτως, διδομένη εἰς κλύσμα ὑπὸ δόσιν ἐκ κόκ. 2 μέχρι 10 διαλελυμένη διὰ θεϊκοῦ ὀξέος. Ἀσφαλέστερον δὲ ἐνεργεῖ, ἐὰν προηγουμένως γελῆ κλύσμα πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ ἐντέρου.

Εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν δίδεται εἰς κλύσμα ὑπὸ δόσιν 5 κόκ. διαλελυμένη. Παρατηρήθη πολλάκις ὅτι ὁ πυρετός οὗτος, ἐνῶ ἔχει τάσιν πρὸς τυφοειδῆ πυρετὸν, ἐθεραπεύθη δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, ἐπαναλαμβανόμενου τοῦ κλύσματος ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. Ἡ δόσις ταύτην δύναται τις νὰ ὑποδιαίρῃ εἰς δύο κλύσματα.

Ἰνὸστον ἔστω ὅτι ἡ συνεχῆς χρῆσις τῆς κινήσεως εἰς μεγάλας δόσεις συνήθως παρ' ἡμῶν δὲν θεραπεύει· ἐλαττώνει τὸν πυρετὸν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐξαλείφει· διὰ τούτο οἱ πάσχοντες εὐκόλως ὑπο-

τροπαίζουσιν ἐκ παραμικρᾶς αἰτίας· μικρὰ προσβολὴ ψυχροῦ ἀέρος, τροφὴ δύσπεπτος, κάπυς ὑπὲρ τὸ δέον, κλ. ἐπαναφέρουσι τὸν τοιοῦτον πυρετὸν.

Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἢ χρήσις τῆς κινήσεως πρέπει νὰ γίνῃται εἰς μικρὰς δόσεις ἐκ 2 ἕως 5 κόκκων, ἠνωμένης τῆς κινήσεως μετὰ ἰσαριθμοῦ ποσοῦ θειικοῦ σιδήρου καὶ καφεΐνης διδομένου τοῦ φαρμάκου εἰς δύο δόσεις πρῶτῃ καὶ ἐσπέρας ἐπὶ 7 ἡμέρας διακοπῆς, καὶ ἐπαναλαμβάνομένου μετὰ διακοπὴν 4 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης χρήσεως.

Τὸ μᾶλλον ἀσφαλέστερον θεραπευτικὸν ἰατρικὸν εἶναι τὸ σωτήριον ἄκος καὶ τὰ ἀντιπυρετικὰ στάγματα, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἐν τῇ Φοίβῳ. (1) Πάσχων ἐκ τοιοῦτου πυρετοῦ ἔχει ὄψιν κατὰ τι ὠχρὰν, ὀφθαλμῶν ἴδιον χροῖμα καὶ ἔκφρασιν, ἐν ἅσφ ταῦτα ὑπάρχουσι ἐνυπάρχει, καὶ τὸ μίasma. Ὁ πάσχων πρέπει νὰ διατηρῆ προσεκτικὴν διαίτην, νὰ ἦνε καλῶς ἐνδεδυμένος, νὰ μὴ τρώγῃ σπύπαν, γάλα, ἀλίπαστα, ἰχθυῶς κλπ. Νὰ τρώγῃ κρέας πρόβειον, ἢ αἰγίαν, ἢ ὀρνίθειον ὀπτύον, ἢ ἐφθόν, ὀρούριον, κλπ. νὰ πίνῃ ὀλίγον οἶνον ἐν τῇ φαγητῇ. Νὰ μὴ κουράζῃται ἐργαζόμενος, νὰ ποιῇ περίπατον ἐκτὸς τῆς πόλεως ὀλίγον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐν χώρῳ μὴ πολυδένδρῳ καὶ μὴ ὑγρῷ καὶ ἑλωδί. Νὰ ἐγείρηται τὴν πρωΐαν ὀλίγον πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου.

**Φυσιολογικὴ ἐνέργεια τῆς κινήσεως
εἰς τοὺς τοιοῦτους πυρετοὺς**

Ἡ θ. κίνησις ληφθεῖσα ὑπὸ δόσιν 10 κόκκων διὰ μίαν τὴν πρωΐαν μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου ἐπιφέρει συνήθως τὰδε συμπτώματα, βόην εἰς τὰ ὦτα καὶ δυσηχοίαν, τρόμον εἰς τὰς χεῖρας, ὥστε δυσχερῆς καὶ κακῶς γράφει τις, ἐπὶ τοῦ στομάχου κοκκουχία ἀνεκφραστis, ἐξ ἧς κατὰ συμπάθειαν ἐπέρχεται ζάλη, καὶ βᾶδισμα πρᾶλλον, δυσθυμία, καὶ εὐερέθιστος διάθεσις τοῦ λαλοῦντος ἢ φωνῆ ἀκουστικαὶ ὀξεία. Ταῦτα διαρκεῖσι περὶ τὰς 10 ὥρας.

Κατὰ τῶν συμπτωμάτων τούτων δευτέρον ὀλίγον οἶνον, πινόμενον κατ' ὀλίγον, καὶ βροσίαν τροφῆς κρεατώδους κλπ.

Εἰσὶ τινες ἔνεκα ἰδιοσυγκρασίας μὴ ἀνεχόμενοι τὴν λήψιν τῆς κινήσεως εἰς δόσιν κοκ. 5 ἢ 10 ἢ καὶ πλέον· οἱ μὲν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ ἰατρικοῦ ὑφίστανται κνισμὸν καὶ κοκκουχίαν, πλακτεῖας κηλίδας τοῦ δέρματος ἐρυθράς, ἄλλοι γαστρικὰς παραγᾶς κλπ. Οἱ

τοιοῦτοι δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωσι καθαρὰν κινήσιν· ἀλλὰ τὸ ρηθὲν σωτήριον ἄκος, τὰ στάγματα καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων τὸ ἀφέλιμα τῆς περουβιανῆς κίνου κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν προηγουμένοις συνταγῇ ἐν τῇ «Φοίβῳ».

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ

Πότε ἀρχίζει ἡ ἀριθμησης τῶν ὥρων :

Οἱ Ἑβραῖοι ἤρχιζον τὴν πρώτην ὥραν τοῦ ἡμερονυκτίου ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ Ἡλίου μέχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ ἀριθμοῦντες 12 ὥρας, καὶ πάλιν ἤρχιζον ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἀριθμοῦντες 12 ὥρας. Οὕτως εἶχον τὸ ἡμερονύκτιον εἰς δις διώδεκα ὥρας διηρημένον. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ μετρεῖν τὸ ἡμερονύκτιον, οἱ λέγουσιν ὅτι ὑπῆρχε πρὸ τῆς ἐπικρατίου ἐν Ἰταλίᾳ (*).

Κατὰ τὸν τρόπον τούτον ἀριθμεῖ τὸ ἡμερονύκτιον καὶ ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία, ἐξ ἧς τὸ παρέλαβε καὶ ὁ Μωάμεθ. Ἀλλ' εἶναι λίαν ἀτελής· διότι ἡ διάρκεια τῆς ἡμέρας ὡς καὶ τῆς νυκτὸς διαφέρει καθ' ἕνα τὸ ἔτος. Οἱ οὕτως ἔχοντες κανονίζουσι τὰ ἀριθμῆσι των καὶ ἐκ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ ἐκ τῆς δύσεως.

Οἱ Βαβυλώνιοι τὰς 24 ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου δὲν εἶχον ἑκατόμιστον εἰς δύο ἀνὰ 12· ἀλλ' ἤρχιζον ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ ἀριθμοῦν μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς 24 κατὰ συνέμειαν ὥρας. Οὕτως εἰσέτι πολλαχοῦ γίνεται.

Παρόμοιαι καὶ οἱ ἀστρονόμοι ἀριθμοῦσι κατὰ συνέμειαν τὰς 24 ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου· ἀλλ' οὗτοι ἀρχίζουσι ἀπὸ τῆς μεσημβρίας.

Ἦδη δὲα σχεδὸν τὰ ἐν Ἰβηρίῳ ἔθνη καὶ τὰ πλείστα τῶν ἡλαγῶ ἀριθμοῦσι τὸ ἡμερονύκτιον ἀνὰ 12 ὥρας τὴν ἡμέραν καὶ ἀνὰ 12 τὴν νύκτα, ἀρχίζοντα ἀπὸ μεσημβρίας καὶ ἀπὸ μεσονυκτίου· τὰ δὲ ὡρολόγια των χορδίζουσι οἱ μὲν κατὰ τὴν μεσημβρίαν, οἱ δὲ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Ἐκάστην ὥραν διαιροῦσι εἰς 60 πρώτα λεπτά, καὶ ἕκαστον αὐτῶν εἰς 60 δευτερόλεπτα· ἀλλὰ διὰ νὰ μετροῦνται οἱ ὑποδιαίσεις αὐταὶ εἰς λεπτὰ πρώτα καὶ εἰς λεπτὰ δεύτερα, ἔπρεπε νὰ ἐπινοηθῶσι καὶ ἴδια ἐργαλεῖα.

Κατὰ πᾶσαν μετεχειρίσθησαν τὴν διαίρεσιν τῆς σκιάς, ἣν πελάει ὁ ἥλιος διὰ καθέτου στόλου. Ἀλλὰ τὸ μῆκος τῆς σκιάς

(*) Benouat, officie eclesiastique.

στύλου δὲν εἶναι πάντοτε ἴσον, διότι τὸ μὲν θέρος φθάνει εἰς τὴν μικρότερον μῆκος ἀπὸ τῆς ρίζης τοῦ στύλου μέχρι τοῦ ἀκροῦ αὐτοῦ τὸν δὲ χειμῶνα εἰς τὸ μακρότερον σημείον ἀμφότερα διαφορῶσι καθ' ἑκάστην κατὰ τὸ ὕψος τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ.

Ἐν τούτοις ἐξ ἀρχαίας ἐποχῆς οἱ μαθηματικοὶ ἐπισημώθησαν πρὸς προσδιορισμὸν τῶν ὥρων διὰ τῆς σκιᾶς στύλου τῆ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ διήρησαν διὰ πινάκων εἰς 60 ἴσα μέρη, ἕπι ἐκάλεσαν λεπτά. Ἐὰ τοιαῦτα ἐργαλεῖα ὠνόμασαν ἡλιακὰ ὡρολόγια.

Τοιοῦτον ἡλιακὸν ὡρολόγιον κατασκευάσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰουδα, καλούμενος Ἀχάζ, κατὰ τὸ 730 π. Χ. Εἰς τοῦτο διεκρίνοντο καὶ αἱ ἡμέραι ὥραι καὶ τὰ τέταρτα.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ πρῶτον ἡλιακὸν ὡρολόγιον κατασκευάσθη πρὸ 1000 ἐτῶν π. Χ. ἐν τῇ Νήσῳ Σύρα, ὡς ἐκ τοῦ Ὁμήρου δηλοῦται, καὶ ἐκαλεῖτο Ἡλιοτρόπιον, (ὁδ. σ. 102).

«Νῆσος τις Συρίη κληθήσεται, εἴπου ἑκάοις,
Ὀρτυγίαις καθύπερθε, οὗι τροπαί Ἥλιοιο.»

Κατὰ δὲ τὸν Λαέρτιον ἐσώζεται ἐν Σύρα τῇ Νήσῳ Ἡλιοτρόπιον κατασκευασθὲν ὑπὸ Φερεκύδου τοῦ Συρίου καὶ διδασκάλου τοῦ Πυθαγόρα, οὗτός δὲ ὁ Φερεκύδης πρῶτος ἐγραψε περὶ τὴν γλῶσσαν, διότι οἱ πρὸ αὐτοῦ ἐγραφοὶ ὑπὸ ποιήματα. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ 109 λέγει περὶ τούτου. τὰδε, α **Ἡδὸλον** καὶ γινώμενα κατὰ τὰ **Ἡδὸδεκα** μέρη τῆς ἡμέρας παρὰ **Βαβυλωνίων** ἔμαθον οἱ **Ἑλληνας** ».

Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ὁ σοφὸς Ἀναξαγόρας πρῶτος ἐν Ἑλλάδι κατασκευάσεν ἐντελὲς Ἡλιακὸν ὡρολόγιον τὸ 540 π. Χ.

Ἡλιακὸν ὡρολόγιον ἦτο καὶ ἐν Σκόρτῃ, ὅπερ ἐκαλεῖτο Γνωμων, ὁ Ἀναξαγόρας, κατ' ἄλλους ὁ Ἀναξαμένης ὁ Μηλῆσιος, εἶναι ὁ πρῶτος ὅστις διήρησε ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν εἰς 12 ἴσας ὥρας.

Μετὰ τὸν Ἀναξαγόραν πολλοὶ σοφοὶ κατασκευάσαν ἡλιακὰ ὡρολόγια, ὧν τὰ σχήματα παρίστανται ἐπὶ ἀρχαίων ἀγγείων. Οὗτοι ἦσαν οἱ Ἡδδοξος, Σκόπας, Ἀπολλώνιος, Ἀρίσταρχος ὁ σύγχρονος τοῦ Ἀρχιμήδους καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρχιμήδης, ὁ ὁποῖος ὠνόμασε τὸ Ἡλιακὸν τοῦ ὡρολόγιον Σκᾶφορ, καὶ ἴσως τοιοῦτον εἶνε τὸ μαρμαρίνον κύβον Ἡλιακὸν ὡρολόγιον τὸ κείμενον ὑπὸ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Πηνόος. Ἢ δὲ παρακαμιμένη στύλη ἴσως ἐχρησίμευεν ὡς ὡροσκόπιον.

Ἐν Ρώμῃ τὸ πρῶτον ἡλιακὸν ὡρολόγιον ὑπερ ὡροσκόπιον ἐκαλεῖτο, κατασκευάσθη τὸ 351. π. Χ.

Τὰ ἡλιακὰ ὡρολόγια ἐκπαλαί ἦσαν κυρίως ὠρισμένα πρὸς εὐρεσιν τῆς μεσημβρίας, κατόπιν τὰ ἐτελειοποίησαν μαθηματικώτερον πρὸς ὠρισμὸν καὶ τῶν ὥρων. Τοιοῦτον τέλειον ἡλιακὸν ὡρολόγιον σώζεται τὸ ἐν Ἀθήναις οἰκοδόμημα τοῦ Κυρίστου καινῶς κλούμενον **Ἠρολόγιον ἢ Πυλῶς τοῦ Αἰδίου**, ἢ **Ἀέρες**, τὸ ὅποσον περιγράφει ὁ Βιτρούβιος εἰς τὸ περὶ ἀρχιτεκτονικῆς βιβλίον αὐτοῦ.

Ἦδη τὰ ἡλιακὰ ὡρολόγια κατασκευάζονται ἢ ἐπὶ πλακῶς ὀριζοντίας, ἐφ' ἧς κεῖται στυλὶς καὶ κύκλοι κλπ. ἐφ' ὧν εὐρίσκει τις διὰ τῆς σκιᾶς τὴν μεσημβρίαν ἀκριβῶς καὶ τὰς ὥρας. ἢ ἐπὶ πλακῶς τεθειμένης καθέτως ἐπὶ τοῦ ὀριζοντος καὶ ἐπὶ τοῦ πόλου καὶ φρούσης στυλίδας διευθυνομένην παραλλήλως πρὸς τὸν ἀξονα τῆς Γῆς κλπ.

Τὸ 1836 ὅτε ἐσπούδαζον ἐν τῷ Γυμνασίῳ Ναυπλίου μαθηματικὴν Γεωγραφίαν καὶ Φυσικὴν διδασκομένης παρὰ τοῦ καθηγητοῦ Ἐμ. Φύγα, κατὰ τὰς διακοπὰς μένων ἐν Τριπόλει, κατασκευάσα ἴδιον ἡλιακὸν ὡρολόγιον διὰ κατόπτρου, τὸ ἵποῖον ἦτο τεθειμένον καθέτως πρὸς τὸν πόλον, καὶ κεκλιμένον ὥστε α' ἀντανκλωμέναι ἀκτίνες τοῦ Ἡλίου κατὰ τὴν μεσημβρίαν νὰ πίπτωσι ἐπὶ γραμμῆς καθέτου χαραχθείσης ἐπὶ ἐπιφανείας τοῦ χου οἰκίας. Αἱ ἀντανκλωμέναι ἡλιακαὶ ἀκτίνες διὰ τοῦ κατόπτρου φαίνονται ἐπισθῆταις κινούμεναι κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ Ἡλίου, ὥστε ἡ μεσημβρία οὕτως ὀρίζετο ἀκριβέστερον παντὸς ἄλλου ὡρολογίου. Τὸ κατόπτρον τοῦτο πρέπει νὰ ἦνε κινητὸν περὶ ἴδιον ὀριζόντιον ἀξονα, ἵνα κατὰ καιρὸν νὰ κλίνη κατὰ τὴν θέσιν τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, ἵνα οὕτως διατηρῆται ἡ πίπτωσις τῶν ἀντανκλωμένων ἀκτίνων ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκτάσεως τῆς καθέτου γραμμῆς, τῆς ἐπὶ τοῦ τείχου.

Ἄλλὰ τὴν νύκτα μὴ ὑπάρχοντος ἐπὶ τοῦ ὀριζοντος Ἡλίου, ὡς καὶ τὴν ἡμέραν, ὅταν ὁ αὐρανὸς ἦτο νεφελώδης, τὰ βῆθέντα ἡλιακὰ ὡροσκόπια ἦσαν ἀχρηστά. τούτου ἕνεκεν ἐν πρῶτοις ἐποίησαν παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς θέσεως ἐπὶ τοῦ ὀριζοντος κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τῆς νυκτὸς τῶν διαφόρων αὐρανίων αωμάτων καὶ μάλιστα τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, τοῦ Γαλαξίου κύκλου κλπ. ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν ἀνεπαρκῆ ὅταν ὑπῆρχε συννεφία.

Ἐκ τῶν τοιοῦτων ἀναγκῶν κατέφυγον εἰς ἐπινόησιν μηχανῶν πρὸς καταμέτρησιν τοῦ ἡμερονυκτίου. Αἱ πρὸς τοῦτο μηχαναὶ ὑπῆρξαν αἱ διὰ τῆς ροῆς τοῦ ὕδατος. αἵτινες ἦσαν διαφόρων

ειδών, διὰ τούτο καὶ διάφορα ὀνόματα εἶχον· οἷον ὕδρην, ὕ-
δροσκόπια, κισσούρα, υδροσκόπια ὠρολόγια, κλπ.

Η ΑΝΤΟΙΑ

ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

Ἐκτὸ σπασμωδικῶ βηχός.

Α. Χλωρῆς ὑδροῦχου (Choral. Hydral)	δρ.	1
ὕδατος κίτρου (aq. citri)	δρ.	24
σπασμίου ἀπλοῦ (Syr. simp)	δρ.	4
Λαουδάνου Σινδ. (land. synd.)	δρ.	1 2
θεικῶ ἀιθέρος (Baum. éther)	δρ.	1 2
βαν. ἐλύτρου (tint. digit. alae)	δρ.	1 2
βαν. φωσφόρου δι' αἰθέρ. (tinct. phosph. aeth)	δρ.	1 2
κ.τ.λ.		

Χρ. ἀνὰ μίαν καταλίαν μεγάλην πρωτὶ καὶ ἐσπέρας καὶ ἐν
ἀνάγκῃ καὶ τὸ μεσονύκτιον.

Ἐρρῶνον πρὸς Θεραπείαν τῆς χρονίης ὀφθαλμίας.

Α. ἄνθους θείου πεπλωμ. (flor. sulphuris l.)	δρ.	1
θεικῶ ψευδαργύρου (sulph. zinci)	κακ.	5
μ.κ.τ.		

Χρῆσις εἰσρόφῃ πρωτὶ καὶ ἐσπέρας ἀνὰ μίαν πρῖζαν, καθάπερ
γίνεται διὰ τὸν ταμβάκον.

ΙΑΤΡΙΚΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ἐκτὸ σπασμωδικῶ βηχός.

Τὸ ἀπόβρομα κρέατος (ἢ ἀφρὴν τοῦ βράζοντος κρέατος, ἐπα-
λειψόμενον πρωτὶ καὶ ἐσπέρας Θεραπείαι.

Ἐκτὸ τῶν κεντρισματίων τῶν μελισσῶν.

Παύει τὴν φλόγωσιν ἢ ἐπίθεσις μεγάλης θερμότητος

Ἐκτὸ ἐκτέρου (χρυσῆς).

Ἐπὶ τῆς ἐλατηρίου (τῆς πικραγγουρίας) εἰσφορῶμενος
ἐπὶ τῆς βίτης ἀπαξ Θεραπείαι· ἐπιφέρει θλίω; κατόπιν βινύβροισιν
ἕρπ.

ΠΑΝΤΟΙΑ ΘΥΜΑΡΗ

Ἐκτὸ τῆς γλυκερίνης.

Ἡ γλυκερίνη εἶνε ὑγρῆ, ἄχρωμος, συστάσεως σπασμίου; γού-
σας γλυκείας. Διαλύεται ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἰνόπνεύματι,
ὀλίγον δὲ ἐν τῷ αἰθέρι.

Ἐτάσσεται ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν στεαρίνων λαμπάδιων.

Χρησιμεύει πρὸς ἐπαλοιφήν τῶν πληγῶν ἐνεργεῖ ὡς πρᾶντικὸν
καὶ ζηραντικόν, μεμιγμένη μετὰ διαφόρων ἰατρικῶν ἀναπληρωτῶ ἀ-
λοιφῶν, παχύμυρα καὶ ἔλαια. Χρῆσιν τούτη; ποιούσιν πρὸς
βελτίωσιν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ πρὸς διατήρησιν τῆς μαλακότητος τινῶν
πραγμάτων. Ἐπαλειψόμενα ἐπὶ τοῦ δερμάτους παράγει σχάσεις.

Ἡ ντρογλυκερίνη εἶνε σκευασία, ἐξ ἧ; προέρχονται ἄλλαι
καϊνίδου σκευασίαι, οἷον ἡ δυνάμιτις κλπ.

ΕΙΔΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Διεγερτικὰ τοῦ πνεύματος

Καφῆ, πικραδική, ἀνακαρδιον, ὅπερ ἰδίως τὴν μνήμην ἐν-
ισχύει.

Διεγερτικὰ τῶν μυῶν

Ναρκίνη, Θηβαϊκὴ, φωσφόρος, μύσχος, βανίλλια, φαϊὰ ἔμ-
βρα, καφεΐνη, ἡλεκτρισμός κλπ.

Διεγερτικά τῆς καρδίας

Όπιον, χασις, καρδάμυμον (κακουλές), κανέλλα, πιπερόριζα κλπ. Διὰ τοῦτο εἰς τὰ κράτη, ἐνθα οἱ μονάρχαι ἐμπυδίζουσι τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν. ἐνισχύουσι καὶ ἐνθαρρύνουσι τὰ τῆς καρδίας πάθη, ἐρώτας, χαρτοπαίγνια, ποτά, ἀσελγείας κλπ. Διὰ τοῦτο οἱ τῆς φύσει μοναρχικῆς Ἀσίας ἄρχοντες εἰσάγοντες λαυθαυάντως τὴν χρῆσιν τοῦ οπίου καὶ τοῦ χασις κλπ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Κατ' ἀρχάς ὑπῆρξε δύναμις ἀπέραντος. Πρὸ ταύτης οὐδὲν ὑπῆρχε διότι ἄδηλον καὶ ἀκατανόητον παρὰ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἡ δύναμις παρήγαγε τὴν ὕλην ἐκ τοῦ μηδενός. Ἡ δύναμις ἔδωκεν εἰς τὴν ὕλην ὄψην, καὶ σχῆμα, καὶ ἐμόρφωσε τὰ σώματα ὑπὸ ποικιλίαν καὶ ἀνισότητά. Αὕτη ὄρισε τὸν σκοπὸν ἐκαστοῦ σώματος καὶ ἔθετο ἔρως. Ἡ δύναμις αὕτη καλεῖται Π ρ ό ν ο ι α, ἥτις τὰ πάντα διέπει. Αὕτη εἶνε ὁ Θεὸς, ὅστις εἶνε ἡ δύναμις τῶν δυνάμεων. Ἡ πρόνοια παρήγαγε τὰς ἰ δ έ α ς, καθ' ἃς ἐμόρφωσε τὰ διάφορα σώματα. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν ἰδεῶν ἀποτελεῖται ἡ διάνοια, τὸ πνεῦμα, ὁ νοῦς, τὸ λογικόν.

Ἡ πρόνοια λοιπὸν διέπει τὸ πᾶν, αὕτη διέπει τὸν σκοπὸν ἐκάστου ὄντος, καὶ καθοδηγεῖ πρὸς τὸν προορισμὸν ἐκάστου. Αὕτη διατηρεῖ τὸ πᾶν ἀμετάβλητον καὶ αἰώνιον.

Τὰ νοῦν ἔχοντα ζῶα, ἔχουσι καὶ πρόνοιαν, ἥτις εἶνε τόσοσιν μείζονα, ὅσον τὸ πνεῦμα εἶνε πλεῖότερον.

Όσον λοιπὸν τελειότερον πνεῦμα ἔχει ὁ ἄνθρωπος, τόσοσιν μείζονα πρόνοιαν ἔχει, καὶ πλησιάζει πρὸς τὸν Θεόν.

Διὰ ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι ἐρχὼν κοινωσίας ἡ κράτους, πρέπει νὰ ἦνε ὁ μᾶλλον δυναμμένος π ρ ο ν ο ε ἴ ν. Όταν λοιπὸν ἡ κοινωσία ἐκλέγη ἄρχοντα, πρέπει τοιοῦτον νὰ ἐκλέγη, ἄλλως παραλαλεῖ, καὶ ταπεινοῦται πρὸς τὰ κτήνη, τὰ μὴ ἔχοντα πολλὴν πρόνοιαν.

Τὸ τελειότερον τῶν ζῶων ἐκλήθη ἄνθρωπος, οὗτος ἔχει πλεῖονα καὶ μείζονα τὴν πρόνοιαν, ἥτις διαφέρει μεταξύ ὄλων τῶν ἀνθρώπων κατὰ ποσόν. Τὸ πρόνοεσθιν καὶ τὸ δημιουργεῖν ὁ Θεός, ἰδίως ἔδωκε μείζονα εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐξ ὧν ἐκπηγάζει ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ διάκρισις αὐτοῦ ἐκ τῶν ἄλλων ζῶων.

Διὰ τούτων ὁ ἄνθρωπος εἶνε κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ.

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΕΤΡΑΓΛΩΣΣΟΝ

εἰς ἑλληνικά | ἀρχαῖα ἑλληνικά | λατινικά | τουρκικά

ἰδ

εἰκασθόμενα	ὄφθαλμοὶ τῶν ποταμίων κερκίνων	oculi canero-rum	δεικαστὶς κισσοῦ
κενταύριον	κενταύριον	centaurea	καντάριον κέπιο ἢ κερμίζι κανταύριον
κεχριμπάρι	ἤλεκτρον	sussinum	κεχριμπάρι
κεντήρι	κεκλήρι	gallie	μαζι
	κέκτρον κισσοῦ	citrus	τουρουνίζ
κίτριον	περὶς ἀγρία	cichireum	κίτριον κισσοῦ
κισσόνισσα	κισσόνισσα	carica ficus	κισσόνισσα
κίρκι	κίρκι	cardus benedictus	σοφκὲτ ὁσού
κισσόνιδες	κισσόνιδες	coloquindides	κίρκι ἑλμὰς
κεκλήρι	κίρκι ἀραβικόν	gummi arabici	κίρκι ἀραβικόν
κίρκι	κίρκι	colchicum	κίρκι
κεκλήρι	κεκλήρι	curcuma	κίρκι
κεκλήρι	κεκλήρι	sambucus	κίρκι
κεκλήρι	κεκλήρι	cochlearium	κίρκι
κεκλήρι	κεκλήρι	coccinilla	κίρκι
κεκλήρι	κεκλήρι	tartarus depuratus	κίρκι
κεκλήρι	κεκλήρι	hordeum	κίρκι

Λ

λεβάντα	σταυχάς	lavanta stoé- chias	καρκαμπά: τζι- τζεγί
λάδι	ἔλαιον	oleum oliva- sum	ζεϊτιν γιατζι
λάδι τρεμου- τίνας	ἔλαιον περεβιν- θίνης	oleum tère- binthinae	νέφτι
λάικα	λάικειον κόμμη	quinni laca	λαίχ
λακτουκάρη	ηρυδάκιον	lactucarium	δάπανι μάρ
λάπαθον	λάπαθον	lapathum	λαπατα κίου- κιοῦ
λεβιθόχορτον	ἀρτεμισία ἰου- δαϊκή	artemisia iu- daica	χωρά σηνί
λιναρόσπορος	λίνου σπέρμα	lini semen	τοχουμού
λειγὴν ἰσλαν- δική	λειγὴν ἰσλαν- δική	lithen islan- dica	φροσεκίλὴν τζιγί- οτοῦ
λεβάνη	μηδικὸν μέλλον	citrum	ἀγατζ κικουσί
λευκανθόμου ἄν- θος (γαμόμη- λον)	λευκανθόμου ἄν- θος	chamomila vurguris	καπατζά το- τεγί
λίβανη	λίβανος	olibanum	ἀκ κιοουλούκ
λιθάρια ποτα- μίων καρκίνων	λιθάρια ποτα- μίων καρκίνων	lapides can- crozum	δεντζι κιοουκιοῦ
λιθόγυρος	λιθόγυρος	plumbum oxy- datum	μπουρτέσιγ
λούπουλον ἢ σύμπλον	λυκίσκος	lupulum	σερπέτ
λύκιον ἢ πυξά- κανθα	λύκιον	catechu	γιαγίτ χουσι
λύκωφει	ἄγγουσα	anchusa	χαβὰ τζιδα
λυκοπόδιον ἢ ἄ- λυκοπόδιον	λυκοπόδιον	lycopidium	κουριτ ἄγιανκί
λυκόκτονον	ἀκόνιτον	taconium	σανουλαγαίλ

(Ἀκολουθεῖ)